

QUẢN TRIỆT, THỰC HIỆN NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẢNG

XÂY DỰNG ĐẢNG VỀ ĐẠO ĐỨC – NHIỆM VỤ QUAN TRỌNG HIỆN NAY

PGS, TS. LÂM QUỐC TUẤN

Viện Xây dựng Đảng

Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh

Song song với nhiệm vụ xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng và tổ chức, xây dựng Đảng về đạo đức là một nhiệm vụ quan trọng hiện nay. Qua đó, nhằm tạo sự chuyển biến về chất để Đảng ta tiếp tục nâng cao hơn nữa năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu, lãnh đạo đất nước thực hiện thắng lợi nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc.

CHỦ tịch Hồ Chí Minh đã để lại một mệnh đề nổi tiếng và có ý nghĩa to lớn về Đảng: “Đảng ta là đạo đức, là văn minh”. Mệnh đề đó ngày càng trở thành mệnh lệnh và yêu cầu sống còn trong công tác xây dựng Đảng để giữ vững vị trí, vai trò, bản chất và năng lực của một Đảng cầm quyền. Trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh rất coi trọng công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên; xác định đạo đức là gốc của người cách mạng. Tuy vậy, vấn đề đạo đức trong xây dựng Đảng lại chưa được đặt xứng tầm với các nội dung khác. Bên cạnh đó, tình trạng suy thoái về đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên và nhiều tầng lớp trong xã hội, nhất là lớp trẻ đang là vấn đề nhức nhối trong đời sống hiện nay. Vấn nạn này được coi là một trong bốn nguy cơ đe dọa đến vai trò lãnh đạo của Đảng, đòi hỏi Đảng phải đổi diện và có trách nhiệm lớn đối với vấn đề văn hóa, đạo đức để xây dựng và phát triển nguồn lực con người nhằm thực hiện thắng lợi công cuộc đổi mới. Vì vậy, Đại hội XII của Đảng xác định: “Xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức”¹. Đây là lần đầu tiên trong văn kiện, Đảng ta đưa thành tố “đạo

đức” vào nội dung xây dựng Đảng, ngang hàng cùng với thành tố: chính trị, tư tưởng và tổ chức, coi đó là một nội dung quan trọng của công tác xây dựng Đảng hiện nay.

Xây dựng Đảng về đạo đức thực chất là xây dựng văn hóa Đảng, xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa, xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên có đủ phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ cách mạng. Đó vừa là phương diện hợp thành của nội dung xây dựng Đảng, vừa là nhân tố đảm bảo thành công cho xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng và tổ chức. Bởi lẽ, cán bộ, đảng viên có đạo đức trong sáng thì chính trị, tư tưởng sẽ trong sáng, tổ chức sẽ đoàn kết, vững mạnh, năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng được khẳng định trong thực tiễn.

Tuy nhiên, xây dựng Đảng về đạo đức là công việc khó khăn, lâu dài, đòi hỏi các cấp ủy, tổ chức đảng phải triển khai đồng bộ nhiều chủ trương, giải pháp; trong đó, tập trung thực hiện tốt mấy nội dung sau:

Một là, tiếp tục đẩy mạnh thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW của Bộ chính trị (khóa XII), gắn với

¹ - ĐCSVN – Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, NXB CTQG, H. 2016, tr. 202.

thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Đây là giải pháp quan trọng để xây dựng Đảng về đạo đức, được các cấp ủy, tổ chức đảng triển khai với nhiều cách làm mới, hiệu quả, tạo sự chuyển biến về nhận thức và hành động, "góp phần củng cố, siết chặt kỷ luật, kỷ cương trong Đảng, cảnh tỉnh, cảnh báo, răn đe, ngăn chặn tình trạng suy thoái"² của cán bộ, đảng viên. Việc xây dựng và thực hiện các quy chế, quy định ngày càng đi vào nền nếp; xử lý nghiêm các vụ việc vi phạm. Qua đó, góp phần củng cố, nâng cao niềm tin của nhân dân đối với Đảng. Tuy vậy, để việc thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW và Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng đạt hiệu quả cao, trở thành việc làm thường xuyên của các tổ chức đảng cũng như cán bộ, đảng viên, cần tiếp tục đẩy mạnh với tinh thần kiên quyết, kiên trì, "xây" đi liền với "chống", đề cao trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu. Cùng với đó, cần "đẩy mạnh công tác tuyên truyền quá trình tổ chức thực hiện, biểu dương những nơi làm tốt, phần ánh, nhân rộng những việc tốt, người tốt; đồng thời, tích cực nhắc nhở, phê phán những nơi làm chưa tốt"³, góp phần ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ.

Hai là, đề cao tính tự giác, nêu gương trong tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo các cấp, người đứng đầu cơ quan, đơn vị. Để xây dựng Đảng về đạo đức, trước hết, mỗi cán bộ, đảng viên phải không ngừng tự tu dưỡng, rèn luyện bản thân theo tiêu chí, chuẩn mực được xác định. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhắc nhở: "Đạo đức cách mạng không phải trên trời sa xuống. Nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hằng ngày mà phát triển và củng cố. Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong"⁴. Yêu cầu về đạo đức của người cán bộ, đảng viên hiện nay là: tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng, Nhà nước và nhân dân; tin tưởng vào thắng lợi của con đường đi lên

chủ nghĩa xã hội, luôn xứng đáng là người lãnh đạo và là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân; có lòng nhân ái và gương mẫu về đạo đức, lối sống; thực hiện tốt cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Không ngừng học tập để nâng cao trình độ mọi mặt đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra; có tinh thần tự giác học tập, rèn luyện; tích cực đổi mới phương pháp, tác phong công tác; có ý thức tổ chức kỷ luật cao, tích cực, dũng cảm trong đấu tranh tự phê bình và phê bình; chăm lo xây dựng khối đoàn kết, thống nhất trong Đảng và trong nhân dân. Có như vậy, Đảng ta mới khẳng định được uy tín, tạo ra sức hút để tập hợp, quy tụ và phát huy cao độ sức mạnh của quần chúng trong thực hiện các nhiệm vụ của cách mạng. Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đề cao sự gương mẫu, tính tiên phong của cán bộ, đảng viên, coi đó là một phương pháp cơ bản trong giáo dục, rèn luyện đạo đức, lối sống. Theo đó, các cấp ủy, tổ chức cần quán triệt, tổ chức cho cán bộ, đảng viên thực hiện nghiêm các quy định về nêu gương⁵, làm cho việc nêu gương của cán bộ, đảng viên trở thành lẽ sống hằng ngày, tạo sức lan tỏa trong Đảng và ngoài xã hội, làm cho cái tốt, cái đẹp được nhân lên, cái xấu và cái tiêu cực bị đẩy lùi.

Ba là, phát huy vai trò của nhân dân trong giám sát cán bộ, đảng viên tu dưỡng, rèn luyện đạo đức. Gần bó mật thiết với nhân dân, dựa vào dân để xây dựng Đảng là chủ trương nhất quán của Đảng ta, đồng thời là nguyên tắc trong hoạt động của Đảng. Để phát huy vai trò của nhân dân trong xây dựng Đảng, Đảng ta đã ban

2 - Phát biểu của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị Bộ Chính trị họp cho ý kiến về báo cáo kết quả thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) gắn với thực hiện Chỉ thị 05 tại 15 đơn vị, Báo Nhân dân, số ra ngày 23-3-2019, tr. 3.

3 - Báo Nhân dân, số ra ngày 23-3-2019, tr. 3.

4 - Hồ Chí Minh - Toàn tập, Tập 11, Nxb CTQG, H. 2011, tr. 612.

5 - Quy định 101-QĐ/TW, Ban Chấp hành Trung ương (khóa XII) về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp; Quy định 08-QĐ/TW, Hội nghị Trung ương 8 (khóa XII) về "Trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương", v.v.

hành nhiều nghị quyết, chỉ thị, được cụ thể hóa thành luật, làm cơ sở pháp lý thực hiện⁶. Trong đó, quy định nhân dân thực hiện quyền giám sát gián tiếp (thông qua Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội) và giám sát trực tiếp (thông qua phản ánh, kiến nghị đến cấp ủy, tổ chức đảng, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và cơ quan có thẩm quyền) về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống và trách nhiệm nêu gương, thực thi công vụ, chấp hành chính sách, pháp luật của Nhà nước, thực hiện nghĩa vụ công dân,... của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, nhất là người đứng đầu cơ quan nhà nước, chính quyền các cấp. Để thực hiện tốt, các cấp ủy, tổ chức đảng, các cơ quan, đơn vị, địa phương phải tuyên truyền nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho quần chúng nhân dân về quyền được tham gia xây dựng Đảng, chính quyền các cấp ngày càng trong sạch, vững mạnh; tổ chức thực hiện nghiêm các quy định của Đảng và Nhà nước về phát huy dân chủ. Đồng thời, tiếp tục hoàn thiện cơ chế chính sách, có nhiều hình thức để nhân dân thực hiện quyền giám sát cán bộ, đảng viên thực hiện tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống; làm tốt công tác khen thưởng, động viên đối với những người dân kịp thời phát hiện, tố cáo các vụ, việc sai phạm của cán bộ, đảng viên; kiên quyết xử lý nghiêm những trường hợp vi phạm, trù dập người phát hiện, tố cáo.

Bốn là, *đẩy mạnh đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, tham nhũng, lãng phí*. Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng nêu rõ: "Nguyên nhân sâu xa, chủ yếu của tình trạng suy thoái ở một bộ phận cán bộ, đảng viên trước hết là do bản thân những cán bộ, đảng viên đó thiếu tu dưỡng, rèn luyện;... sa vào cá nhân ích kỷ, hẹp hòi, bị cám dỗ bởi các lợi ích vật chất, không làm tròn trách nhiệm, bổn phận của mình trước Đảng, trước dân"⁷. Biểu hiện của sự suy thoái về đạo đức, lối sống là: "cá nhân chủ nghĩa, sống ích kỷ, thực dụng, cơ hội, vụ lợi; chỉ lo thu vén cá nhân, không quan tâm đến lợi ích tập thể; ganh ghét, đố kỵ, so bì, tị nạnh, không muốn người

khác hơn mình"⁸; "tham ô, tham nhũng, lợi dụng chức vụ, quyền hạn... Lợi dụng, lạm dụng chức vụ, quyền hạn được giao để dung túng, bao che, tiếp tay cho tham nhũng, tiêu cực"⁹.

Với quyết tâm chính trị cao của Đảng, Nhà nước, sự ủng hộ của nhân dân, thời gian qua, cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, nhất là việc xử lý những vụ tham nhũng lớn bằng kỷ luật của Đảng, pháp luật của Nhà nước đã mang lại hiệu quả quan trọng, góp phần cảnh tỉnh, giáo dục, rèn luyện cán bộ, đảng viên về mọi mặt, củng cố niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước. Phát huy kết quả đó, các cấp cần tiếp tục đẩy mạnh đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, tham nhũng, lãng phí, với quyết tâm cao, sự kiên trì, kiên quyết, bằng những giải pháp đồng bộ. Bên cạnh việc đấu tranh xử lý những vụ tham nhũng lớn, cần hoàn thiện chính sách pháp luật để ngăn ngừa tham nhũng, lãng phí và đẩy mạnh giáo dục, xây dựng đạo đức, phong cách, tác phong công tác của đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, nhất là người đứng đầu các cơ quan, tổ chức, đơn vị, nhằm triệt tiêu hành vi "tham nhũng vặt" gây bức xúc đối với nhân dân.

Xây dựng Đảng về đạo đức hiện nay là yêu cầu, nhiệm vụ quan trọng. Mỗi cán bộ, đảng viên cần nêu cao tinh thần trách nhiệm, ra sức tu dưỡng, rèn luyện, thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu ngang tầm nhiệm vụ thời kỳ mới. ❖

6 - Quyết định 217-QĐ/TW, ngày 12-12-2013, "Về việc ban hành quy chế giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội"; Quyết định 218-QĐ/TW, ngày 12-12-2013, "Ban hành quy định về việc Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể chính trị - xã hội và nhân dân tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng Chính quyền"; Quy định 124-QĐ/TW, ngày 02-02-2018, "Về giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của người đứng đầu, cán bộ chủ chốt và cán bộ, đảng viên", v.v.

7 - ECSVN - *Vấn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương (khóa XII)*, Văn phòng Trung ương Đảng, H. 2016, tr. 24-25.

8 - *Sđđ*, tr. 30.

9 - *Sđđ*, tr. 31.